

Na osnovu člana 85. stav 2. Zakona o zaštiti okoliša («Službene novine Federacije BiH», broj: 33/03) federalni ministar prostornog uređenja i okoliša donosi

**PRAVILNIK
O SADRŽAJU IZVJEŠTAJA O STANJU SIGURNOSTI, SADRŽAJU INFORMACIJA O
SIGURNOSNIM MJERAMA I SADRŽAJU UNUTRAŠNJIH I SPOLJNIH PLANOVA
INTERVENCIJE**

I OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuje se sadržaj:

- 1) izvještaja o stanju sigurnosti;
- 2) informacija o sigurnosnim mjerama;
- 3) unutrašnjih planova intervencije,
- 4) spoljnih planova intervencije.

Član 2.

Izvještaj o stanju sigurnosti, Informacije o sigurnosnim mjerama i Unutrašnji plan intervencije su dužni pripremiti operatori svih pogona i postrojenja, uključujući skladišta, u kojim su opasne supstance prisutne u količinama iznad količina navedenih u Prilogu koji čine sastavni dio ovog pravilnika.

Odredbe ovog pravilnika koje se odnose na plan sprječavanja nesreća većih razmjera i informacije o sigurnosnim mjerama dužni su pripremiti i operatori pogona i postrojenja, uključujući skladišta, iz člana 9. Pravilnika o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena uticaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izgrađeni i pušteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu («Službene novine Federacije BiH», broj:19/04).

Operator pogona i postrojenja je dužan Unutrašnji plan intervencije dostaviti Federalnoj/Kantonalnoj upravi civilne zaštite.

II IZVJEŠTAJ O STANJU SIGURNOSTI

Član 3.

Sadržaj izvještaja o stanju sigurnosti

Izvještaj o stanju sigurnosti treba da sadrži najmanje:

- 1) Plan sprječavanja nesreća većih razmjera;
- 2) Opis lokacije pogona i postrojenja;
- 3) Opis pogona i postrojenja;
- 4) Identifikaciju i analizu mogućih rizika i mjere prevencije,
- 5) Mjere zaštite i plan intervencije kojima se sprječava širenje posljedica nesreće.

Član 4.

a) Plan sprječavanja nesreća većih razmjera

Sistemom sigurnosnog upravljanja se utvrđuje organizaciona struktura, podjela odgovornosti, razrađuju procedure, procesi i vrši raspodjela resursa u cilju sprječavanja nastanka nesreća velikih razmjera.

Sistem sigurnosnog upravljanja se provodi donošenjem Plana sprječavanja nesreća većih razmjera.

Plan iz stava 2. ovog člana sadrži sljedeće podatke:

- 1) *organizaciona struktura i kadrovi* gdje će se opisati uloge i odgovornosti osoblja koje je zaduženo za upravljanje nesrećama većih razmjera na svim nivoima organizacije, prezentirati informacije o potrebi za obučavanjem tog kadra, i programima obuke koji su organizovani do tog trenutka, te opisati učešće zaposlenih i osoba koje po osnovu ugovora rade u krugu pogona i postrojenja;
- 2) *identifikacija i evaluacija nesreća većih razmjera* gdje će se opisati usvojene i implementirane procedure za sistematsku identifikaciju nesreća većih razmjera koje su posljedica normalnog i abnormalnog rukovanja pogonom i postrojenjima, te procijeniti vjerovatnoća i frekvencija njihovog dešavanja.
- 3) *kontrola rada pogona i postrojenja* gdje će se opisati usvojene i implementirane procedure i uputstva za siguran rad uključujući održavanje postrojenja, procesa, opreme i privremene zastoje.
- 4) *upravljanje promjenama u radu postrojenja* gdje će se opisati usvojene i implementirane procedure za planiranje modifikacije postojećih ili projekta novih instalacija, procesa ili skladišnih objekata
- 5) *plan upravljanja u izvanrednim situacijama* gdje će se opisati usvojene i implementirane procedure za identifikaciju predvidljivih izvanrednih situacija, za pripremu, testiranje i kontrolu tih planova po kojima će se reagovati u slučaju izvanrednih situacija, te za pružanje obuke za osoblje. Program obuke će se organizovati za sve zaposlene u krugu pogona i postrojenja, uključujući osobe koje rade po osnovu ugovora;
- 6) *praćenje djelotvornosti (monitoring)* gdje će se opisati usvojene i implementirane procedure za redovnu procjenu usklađenosti sa ciljevima postavljenim operaterovim planom za sprječavanje nesreća većih razmjera, te procedure za ispitivanje i poduzimanje

korektivnih mjera u slučaju neusklađenosti. Procedure trebaju opisati operatorov sistem izvještavanja o nesrećama većih razmjera, posebno onih koje su posljedice neuspjelih mjera zaštite, kao i način provođenja istrage i buduće aktivnosti zasnovane na praktičnim iskustvima,

- 7) *audit i kontrola* gdje će se opisati usvojene i implementirane procedure za periodičnu sistematsku ocjenu plana sprječavanja nesreća većih razmjera, te efikasnosti i primjenjivosti sistema sigurnosnog upravljanja, kao i procedure za dokumentovanu kontrolu uspješnosti sistema sigurnosnog upravljanja i njegovo noveliranje od strane rukovodstva.

Član 5.

b) Opis lokacije pogona i postrojenja

Opis lokacije pogona i postrojenja sadrži:

- 1) opis lokacije i neposrednog okoliša uključujući geografsku lokaciju, meteorološke, geološke i hidrografske uslove;
- 2) identifikaciju pogona i postrojenja i ostalih aktivnosti u krugu koji mogu predstavljati opasnost i izazvati nesreće većih razmjera,
- 3) opis dijelova pogona i postrojenja gdje može doći do nesreća većih razmjera.

Član 6.

c) Opis pogona i postrojenja

Opis pogona i postrojenja sadrži:

- 1) opis glavnih aktivnosti i proizvoda proizvedenih u dijelovima pogona i postrojenja koji su od važnosti sa stanovišta sigurnosti, opis izvora rizika i uslova pod kojima se mogu dogoditi nesreće većih razmjera, zajedno sa opisom predloženih mjera prevencije;
- 2) opis procesa, posebno metoda rada i rukovanja procesom,
- 3) opis opasnih supstanci, i to:
 - a) inventar opasnih supstanci, uključujući
 - identifikaciju opasnih supstanci: hemijski naziv, CAS broj, ime prema IUPAC nomenklaturi,
 - maksimalna količina opasne supstance koja se nalazi u krugu pogona i postrojenja ili se namjerava dopremiti.
 - b) fizičke, hemijske i toksikološke karakteristike i indikacija štetnosti, bilo trenutne ili odgođene, po ljude i okoliš,
 - c) fizičko i hemijsko ponašanje kod upotrebe pod normalnih uslovima rada ili u slučaju predvidivih abnormalnih situacija.

Član 7.

d) Identifikacija i analiza neočekivanih rizika i mjere prevencije

Identifikacija i analiza mogućih rizika i mjera prevencije sadrže:

- 1) detaljan opis svih mogućih scenarija u slučaju nesreća većih razmjera i vjerovatnoća ili uslovi pod kojima se dešavaju, uključujući rezime svih događaja koji mogu igrati ulogu u iniciranju svakog od ovih scenarija, bilo da su uzrokovani unutarnjim ili spoljnim faktorima,
- 2) procjenu opsega i težine posljedica od nesreća većih razmjera, uključujući mape, fotografije ili u njihovu zamjenu odgovarajući opis, kojim se opisuju područja koja će vjerovatno biti pod uticajem nesreće prouzrokovane u tom pogonu i postrojenju.
- 3) opis tehničkih parametara i opreme koja se koristi da bi se obezbjedila sigurnost pogona i postrojenja u kojem postoji mogućnost dešavanja nesreće većih razmjera.

Član 8.

e) Mjere zaštite i plan intervencije kojima se sprječava širenje posljedica nesreće

Mjere zaštite i plan intervencije kojima se sprječava širenje posljedica nesreće sadrži:

- 1) opis opreme instalirane u pogonu koja služi da se ograniče posljedice nesreća većih razmjera;
- 2) organizacija načina upozoravanja i provođenja mjera intervencije,
- 3) opis svih resursa, unutarnjih ili spoljnih, koje je potrebno mobilizirati u slučaju nesreće većih razmjera,
- 4) rezime predviđenih mjera iz tačke 1., 2. i 3. ovog člana kao osnovu za izradu unutarnjeg plana intervencije.

III INFORMACIJE O SIGURNOSNIM MJERAMA

Član 9.

Operatori pogona i postrojenja iz člana 2. stav 1. ovog pravilnika dužni su dostaviti informacije o sigurnosnim mjerama Federalnom ministarstvu prostornog uređenja i okoliša (u daljem tekstu: federalno ministarstvo).

Član 10.

Sadržaj informacije o sigurnosnim mjerama

Informacija o sigurnosnim mjerama sadrži najmanje:

- 1) ime operatora i adresu pogona i postrojenja;
- 2) poziciju osobe koja pruža informacije;
- 3) sažetu informaciju o aktivnostima koje se provode unutar pogona i postrojenja;

- 4) popis opasnih supstanci, sa imenima i sastavom koje mogu izazvati nesreću većih razmjera;
- 5) osnovne informacije vezane za prirodu nesreća većih razmjera, uključujući njihove potencijalne uticaje na stanovništvo i okoliš;
- 6) informacije o aktivnostima koje stanovništvo koje će biti pod uticajem nesreće treba poduzeti, kao i o odgovarajućem načinu ponašanja koji se od njih očekuje u slučaju da dođe do nesreće;
- 7) dokaz da će operator preduzeti sve aktivnosti u krugu svog pogona i postrojenja, posebno u vezi sa angažovanjem hitnih službi;
- 8) dokaz da je spoljni plan intervencije izrađen na način da predvidi sve uticaje koje nesreće većih razmjera mogu imati izvan kruga pogona i postrojenja sa instrukcijama za hitne službe ili zahtjevima koji će im biti proslijeđeni u trenutku nesreće,
- 9) obavijest o tome gdje je moguće dobiti dodatne informacije.

IV UNUTRAŠNJI I SPOLJNI PLANOVI INTERVENCIJE

Član 11.

Operatori pogona i postrojenja iz člana 2. stav 1.ovog pravilnika dužni su izraditi Unutrašnji plan intervencije.

Unutrašnjim planom intervencije se definišu mjere koje je potrebno poduzeti unutar kruga pogona i postrojenja a u slučaju nesreće većih razmjera.

Član 12.

Sadržaj unutrašnjeg plana intervencije

Unutrašnji plan intervencije iz člana 11.ovog pravilnika sadrži najmanje:

- 1) ime i/ili poziciju osobe koja je zadužena za provedbu interventnih procedura i osobe koja je zadužena za koordinaciju aktivnosti na evakuaciji unutar pogona i postrojenja;
- 2) ime i/ili poziciju osobe koja je odgovorna za povezivanje sa organom nadležnim za poslove civilne zaštite i izradu spoljnog plana intervencije;
- 3) opis aktivnosti koje je potrebno preduzeti da bi uslovi ili situacije bile dovedeni pod kontrolu ili da bi se ograničile posljedice, uključujući opis sigurnosne opreme i raspoloživih resursa u predvidivim uslovima ili situacijama koje mogu biti od značaja za iniciranje nesreća većih razmjera;
- 4) uputstvo za smanjenje rizika po ljude unutar pogona i postrojenja, uključujući način na koji je potrebno upozoriti osoblje, te aktivnosti koje se od njih očekuju po primitku upozorenja;

- 5) uputstvo za rano upozoravanje organa nadležnog za poslove civilne zaštite radi aktiviranja spoljnog plana intervencije, vrsta informacija koje treba da sadrži inicijalno upozorenje i način na koji se vrši dopuna inicijalne informacija novim, kada one budu dostupne;
- 6) uputstvo za obučavanje osoblja za provođenje aktivnosti koje se od njih očekuju da će biti sprovedene, i tamo gdje je potrebno, za koordinaciju sa spoljnim hitnim službama,
- 7) uputstvo za pružanje pomoći kod aktivnosti na evakuaciji izvan kruga pogona i postrojenja.

Član 13.

Spoljnim planom intervencije se definišu mjere koje je potrebno poduzeti izvan kruga pogona i postrojenja a u slučaju nesreće većih razmjera.

Član 14.

Sadržaj spoljnog plana intervencije

Spoljni plan intervencije iz člana 13.ovog pravilnika sadrži najmanje:

- 1) ime i/ili poziciju osobe koja je zadužena za provedbu interventnih procedura i osobe koja je zadužena za koordinaciju aktivnosti izvan kruga pogona i postrojenja;
- 2) uputstvo za primanje ranog upozorenja o incidentima, alarmiranje i procedure opoziva;
- 3) putstvo za koordinaciju resursa neophodnih da se implementira spoljni plan intervencije;
- 4) uputstvo za pružanje pomoći prilikom evakuacije unutar pogona i postrojenja;
- 5) uputstvo za evakuaciju izvan pogona i postrojenja;
- 6) uputstvo za informisanje javnosti o nesreći i način ponašanja koji se od građana očekuje,
- 7) uputstva za alarmiranje drugog entiteta ili države u slučaju da se radi o nesreći koja može imati potencijalni prekogranični uticaj.

V ZAVRŠNA ODREDBA

Član 15.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u «Službenim novinama Federacije BiH».

FEDERALNI MINISTAR

Ramiz Mehmedagić

PRILOG

1. Ovaj Prilog se primjenjuje kod prisustva opasnih supstanci u bilo kom postrojenju uključujući i skladišta i određuje primjenu odgovarajućih članova ovog pravilnika.
2. Mješavine i preparati će biti tretirane na isti način kao i čiste supstance pod uslovom da ostaju u okviru granica koncentracija koje su određene na osnovu njihovih svojstava ili na osnovu njihovog prilagođavanja tehničkom razvoju, osim u slučajevima kada su specifično navedeni njihov sastav u procentima ili njihov opis.
3. Količine koje slijede se odnose na svako postrojenje uključujući skladišta.
4. Količine koje treba uzeti u obzir su maksimalne količine koje su prisutne ili će vjerovatno biti prisutne u bilo koje vrijeme. Opasne supstance koje su prisutne u nekom postrojenju, uključujući skladišta, samo u količinama jednakim ili manjim od 2% od odgovarajuće navedene količine će biti zanemarena kod izračunavanja ukupne količine koja je prisutna pod uslovom da je njihova lokacija unutar postrojenja, uključujući skladišta, takva da ne može biti inicijator nesreće veće razmjere na nekom drugom dijelu date lokacije.
5. Pravila dana u Dijelu 2, napomena 3 kojima se reguliše dodavanje opasnih supstanci ili kategorija opasnih supstanci biće primjenjiva u odgovarajućim slučajevima.

DIO 1

Kada supstance ili grupe supstanci koje se navode u dijelu 1 potpadaju pod kategorije dijela 2, primjenjivaće se količine određene u Dijelu 2.

Opasne supstance	Granične količine (u tonama)
Amonijum nitrat *	2500
Amonijum nitrat (u formi đubriva) **	5000
Arsen pentoksid, arsenova (V) kiselina i/ili soli	2
Arsen trioksid, arsenova (III) kiselina i/ili soli	0,1
Brom	100
Hlor	25
Jedinjenja nikla koja su u prahu i mogu se udisati (nikl monoksid, nikl dioksid, nikl sulfid, trinikl disulfid, dinikl trioksid)	1
Etilenamin	20
Fluor	20
Formaldehid (koncentracija jednaka ili veća od 90%)	50
Hidrogen	50
Hidrogen hlorid (tečni gas)	250
Alkili olova	50
Tečni izuzetno zapaljivi gasovi (uključujući LPG) i prirodni gas	200
Acetilen	50
Etilen oksid	50

Opasne supstance	Granične količine (u tonama)
Propilen oksid	50
Metanol	5000
4,4-Metilenbis (2-hloranilin) i/ili soli u prahu	0,01
Metilizocijanat	0,15
Kiseonik	2000
Toluen diizocijanat	100
Karbonil dihlorid (fosgen)	0,75
Arsen trihidrid (arsin)	1
Fosfor trihidrid (fosfin)	1
Sumpor dihlorid	1
Sumpor trioksid	75
Polihlordibenzofurani i polihlordibenzodioksini (uključujući TCDD), proračunati kao TCDD ekvivalent ***	0,001
Sljedeće kancerogene supstance § 4-Aminobifenil i/ili njegove soli, § Benzidin i/ili soli, § Bis(hlorometil) eter, § Hlorometil metil eter, § Di-metil karbamil hlorid, § Dimetilnitrozamin, § Heksametilfosforni triamid, § 2-Naftilamin i/ili soli, § 1,3-Propansulfon, § 4-Nitrodifenil,	0,001
Pogonsko gorivo za vozila (benzin) i drugi naftni destilati	50.000

Napomene:

* **Amonij nitrat (350/2500)** se odnosi na amonij nitrat i jedinjenja amonij nitrata u kojima je sadržaj nitrogena kao rezultat amonij nitrata veći od 28% po težini (osim onih jedinjenja navedenih u napomeni **) i na vodene rastvore amonij nitrata u kojima je koncentracija amonij nitrata veća od 90% po težini

** **Amonij nitrat (1250/5000)** se odnosi na prosta đubriva koja se zasnivaju na amonij nitratu i na složena đubriva u kojima je sadržaj nitrogena kao rezultat amonij nitrata veći od 28% po težini (složeno đubrivo sadrži amonij nitrat sa fosfatom i/ili kalijumom).

*** **Polihlorobenzofurani i polihlorodibenzodioksini.** Njihove količine se izračunavaju na osnovu sljedećih faktora

Međunarodni faktori toksičnog ekvivalenta (IETF) za izomere su (NATO/CCMS)			
2,3,7,8-TCDD	1	2,3,7,8-TCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeDD	0,5	2,3,4,7,8-PeCDF	0,5
		1,2,3,7,8-PeCDF	0,05
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1	1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1	1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1	1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
		2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01	1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
		1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
OCDD	0,001	OCDF	0,001

T=tetra, P=penta, Hx=heksa, Hp=hepta, O=okta.

DIO 2

Granične količine opasnih supstanci prema kategorijama opasnosti, a koje nisu navedene u Djelu 1 su:

Kategorije opasnih supstanci		Granične količine (u tonama)
1.	Veoma otrovne	20
2.	Otrovne	200
3.	Oksidirajuće	200
4.	Eksplozivne (gdje supstanca ili preparat potpada pod definiciju datu u napomeni 1.a)	200
5.	Eksplozivne (s gdje supstanca ili preparat potpada pod definiciju datu u napomeni 1.b)	50
6.	Zapaljive (gdje supstanca ili preparat potpada pod definiciju datu u napomeni 2.a)	50.000
7.a	Veoma zapaljive (gdje supstanca ili preparat potpada pod definiciju datu u napomeni 2.b)i)	200
7.b	Veoma zapaljive tečnosti (gdje supstanca ili preparat potpada pod definiciju datu u napomeni 2.b)ii)	50.000
8.	Izuzetno zapaljive (gdje supstanca ili preparat potpada pod definiciju datu u napomeni 2.c)	50
9.	Opasne po okoliš u kombinaciji sa	
	i) supstancama veoma otrovnim za akvatične organizme	500
	ii) supstancama otrovnim za akvatične organizme i supstancama koje prouzrokuju dugotrajne negativne efekte u vodnim ekosistemima	2000

Kategorije opasnih supstanci		Granične količine (u tonama)
10.	Bilo koja klasifikacija koja nije uključena u gore navedenim kategorijama a	
	i) regulje burno sa vodom	500
	ii) u kontaktu sa vodom oslobađa toksične plinove	200

Napomena:

1. «Eksplozivno» označava
 - a) (i) supstancu ili preparat koji izaziva rizik od eksplozije usljed udara, trenja, vatre ili ostalih izvora paljenja,
 - (ii) pirotehnička supstanca je supstanca (ili mješavina supstanci) čija namjena je stvaranje toplote, svjetlosti, zvuka, gasa ili dima ili kombinacije takvih efekata kroz ne-detonirajuće samo-održive egzotermičke hemijske reakcije, ili
 - (iii) eksploziv, pirotehnička supstanca ili preparat koji se nalazi u objektima,
 - b) supstancu ili preparat koji izaziva izuzetan rizik od eksplozije putem udara, trenja, vatre, ili drugih izvora paljenja.

2. «Zapaljiv», «veoma zapaljiv», «izuzetno zapaljiv» u kategorijama 6,7 i 8 označavaju:
 - a) zapaljive tečnosti: supstance i preparati čija je temperatura paljenja ista ili veća od 21 °C i manja ili jednaka 55 °C, potpomažu sagorijevanje;
 - b) veoma zapaljive tečnosti:
 - (i) - supstance i preparati koji postaju vreli i konačno se pale u dodiru sa zrakom na sobnoj temperaturi bez dodavanja energije
 - supstance čija je temperatura paljenja niža od 55 °C i koji ostaju u tečnom stanju pod pritiskom, gdje određeni uslovi prerade kao što je visak pritisak ili visoka temperatura mogu izazvati opasnost od pojave nesreća većih razmjera;
 - (ii) supstance i preparati čija je temperatura paljenja niža od 21 °C i koji nisu izuzetno zapaljivi
 - c) izuzetno zapaljivi gasovi i tečnosti
 - (i) tečne supstance i preparati čija je temperatura paljenja niža od 0 °C i točka ključanja (ili u slučaju niza ključanja, početna točka ključanja) na normalnom pritisku niža ili jednaka 35 °C, i
 - (ii) gasovite supstance i preparati koji su zapaljivi u dodiru sa zrakom na sobnoj temperaturi i pritisku, bez obzira da li ostaju u gasovitom ili tečnom stanju pod pritiskom, izuzev tečnih izuzetno zapaljivih gasova (uključujući LPG i prirodni gas) naveden u Dijelu 1 i
 - (iii) tečne supstance i preparati koji se održavaju na temperaturi iznad njihove tačke ključanja

3. Dodavanje opasnih supstanci kako bi se odredila količina prisutna u nekom postrojenju uključujući skladište biće sprovedeno u skladu sa sljedećim pravilom:

ukoliko zbir

$$q_1/Q + q_2/Q + q_3/Q + q_4/Q + q_5/Q + \dots > 1$$

gdje je:

q_x = količina opasne supstance x (ili kategorija opasnih supstanci) koja se nalazi u Dijelu 1 i Dijelu 2

Q = odgovarajući prag iz Dijela 1 i 2

onda je dato postrojenje uključujući skladište obuhvaćeno odgovarajućim zahtjevima ovog pravilnika.

Ovo pravilo se primjenjuje u sljedećim okolnostima:

1. za supstance i preparate koji se pojavljuju u Dijelu 1 u količinama manjim od njihovih pojedinačnih graničnih količina i koje su prisutne sa supstancama koje imaju klasifikaciju iz Dijela 2 i dodavanja supstanci i preparata sa istom klasifikacijom iz Dijela 2
2. za dodavanje kategorija 1, 2 i 9 koje su istovremeno prisutne u nekom postrojenju uključujući skladište
3. dodavanjem kategorija 3, 4, 5, 6, 7a, 7b i 8, koje su istovremeno prisutne u nekom postrojenju uključujući skladište.

